

NV201K Správní trestání

6. přednáška
JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D.
26. 3. 2020

Program přednášky

- **Správní a soudní přezkum rozhodnutí o přestupku; soudní ochrana ve věcech správního trestání** (přezkum rozhodnutí o přestupku ze strany správních orgánů; soudní ochrana a přezkum rozhodnutí o přestupku a jiném správním deliktu ze strany správních soudů; moderační právo správních soudů).

Kontrolní otázky

- *Jakým způsobem lze přezkoumat rozhodnutí o přestupku a jiném správním deliktu?*
- *Jaká je role správního soudnictví?*
- *Co je to moderační právo soudu?*
- *Jak je v oblasti správního trestání projevuje princip plné jurisdikce správního soudnictví?*

Řízení o přestupcích

- **Část třetí** – řízení o přestupcích § 60 až 102;
 - **Řízení o odvolání** § 96 až 98 (není koncentrace řízení, zákaz reformace in peius, beneficium cohesionis)
 - **Zvláštní postupy po právní moci** § 99 až 102 (nové rozhodnutí – upuštění od výkonu zbytku správního trestu, přezkumné řízení, přezkum příkazu na místě, **přechod úhrady pokuty na právního nástupce**)

Řízení o přestupcích

§ 96 – **odvolání**, právo a rozsah odvolání

§ 97 – **odvolací řízení**, neplatí koncentrace řízení, odvolání má vždy odkladný účinek, nelze jej vyloučit

§ 98 – **přezkum v plném rozsahu**, zákaz *reformace in peius*, *beneficium coactionis*

§ 99 – **nové rozhodnutí**

§ 100 – **přezkumné řízení**; důvody a lhůty

§ 101 – **přezkum příkazu na místě**

§ 102 – **přechod pokuty na právního nástupce**

Správní delikty a soudní ochrana

- čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod
- *„každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli **trestního obvinění** proti němu.“*
- Výklad pojmu trestní obvinění – tzv. kritéria Engel
- (1) vnitrostátní kvalifikace deliktu, (2) charakter obvinění (deliktu) a (3) povaha a stupeň přísnosti sankce.

Správní delikty a soudní ochrana

- Čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
- *„kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se **obrátit na soud**, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“*
- Tzv. **generální přezkumná klauzule**

Správní delikty a soudní ochrana

- Soudní přezkum správních rozhodnutí ve věcech správního trestání se uskutečňuje **ve správním soudnictví** – soudnictví veřejného práva
- Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (s. ř. s.)
- Soustava: krajské soudy (přestupky samosoudce do 100.000 Kč * jinak senát) – Nejvyšší správní soud (mimořádný opravný prostředek – kasační stížnost)

Správní delikty a soudní ochrana

- **Subsidiarita** správního soudnictví § 5 s. ř. s.
- **Vázanost skutkovým a právním stavem** ke dni rozhodnutí správního orgánu § 75 odst. 1 s. ř. s.
- **Plná jurisdikce** správního soudnictví § 77 odst. 2 s. ř. s.
- **Moderační právo** soudu § 65 odst. 3 a § 78 odst. 2 s. ř. s.

Správní delikty a soudní ochrana

- **Subsidiarita** (následnost) správního soudnictví
- Projev systému brzd a vyvažování, přezkum výstupů moci výkonné (veřejné správy) ze strany moci soudní
- Kontrola správních rozhodnutí
- Nenahrazování veřejné správy moci soudní
- **Nejdříve je třeba vyčerpat prostředky ochrany, které nabízí sama veřejná správa (tzn. řádné opravné prostředky), teprve potom se lze se žalobou obrátit na správní soud**

Správní delikty a soudní ochrana

- Z § 75 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že soud má být **vázán skutkovým a právním stavem, který tu byl v době vydání rozhodnutí správního orgánu.**
- zákonnost napadeného rozhodnutí se přezkoumává podle právního stavu v době vydání rozhodnutí správního orgánu
- Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2005, č.j. 6 A 102/2001 – 59, publikovaný pod č. 690/2005 Sb. NSS „*soud při přezkoumání rozhodnutí není vázán ustanovením zákona, které k jeho návrhu Ústavní soud zrušil pro rozpor s Ústavou.*“

Správní delikty a soudní ochrana

Uplatnění pravidla retroaktivity ve prospěch pachatele

- rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č.j. 2 As 9/2008- 77, publikovaný pod č. 1684/2008 Sb. NSS. *„povinnost soudu přihlédnout při posuzování zákonnosti napadeného správního rozhodnutí nejen k hmotněprávní úpravě deliktní odpovědnosti, která platila v době rozhodování správního orgánu, nýbrž i k úpravě, platné a účinné v době rozhodování soudu, je-li to pro pachatele příznivější.“*

Správní delikty a soudní ochrana

Uplatnění pravidla retroaktivity ve prospěch pachatele

- RS NSS, sp. zn 5 As 104/2013: *„Rozhoduje-li krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, že zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlédnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější.“*
- Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu však v tomto svém usnesení zdůraznil, že výše uvedená myšlenka **se na něj nevztahuje.**

Správní delikty a soudní ochrana

- Požadavek **plné jurisdikce** vyjádřený v § 77 odst. 2 s. ř. s., spočívá v tom, že soud nepřezkoumává jen právní posouzení věci, ale i její skutkový stav .
- **Soud není vázán skutkovými zjištěními a právními závěry správních orgánů**

Správní delikty a soudní ochrana

- Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, č.j. 1 As 32/2006-99, publikovaný pod č. 1275/2007 Sb. NSS „§ 77 odst. 2 věty první s. ř. s. je faktickou transpozicí požadavku tzv. „**plné jurisdikce**“ ... Soud při svém rozhodování nesmí být omezen ve skutkových otázkách jen tím, co zde našel správní orgán, a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ... Soud tedy zcela samostatně a nezávisle hodnotí správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem a zjistí-li přitom skutkové či (procesně) právní deficity, může reagovat jednak tím, že uloží správnímu orgánu jejich **odstranění, nahrazení či doplnění, nebo tak učiní sám**. Soudem prováděné dokazování vždy musí směřovat výlučně k osvědčení skutkového stavu v době rozhodování správního orgánu; ke skutkovým novotám se zásadně nepřihlíží. V případech, kdy soud přistoupí k vlastnímu dokazování, **tedy opakuje důkazy provedené již předtím správním orgánem, nebo provede důkazy jím dosud neprovedené ...**“

Správní delikty a soudní ochrana

- **Moderační právo soudu**
- § 78 odst. 2 s. ř. s. „rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, *nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí ...*, ale trest byl uložen ve **zjevně nepřiměřené výši**, *upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených*, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a **navrhl-li takový postup žalobce v žalobě**.“.